

En kritisk grænse er nået

Kontanthjælpsloftet sender familier under grænsen for gældsinddrivelse

Når SKAT inddriver gæld til det offentlige, friholdes et vist rådighedsbeløb, så den enkelte kan opretholde en beskeden husførelse og levestandard. Dette rådighedsbeløb er 6.020 kr. pr. måned for enlige og 10.210 kr. for par, hvis de ikke har børn. Hvis familierne har børn, er det friholdte rådighedsbeløb lidt højere. Det nye kontanthjælpsloft medfører, at en lang række familier både med og uden børn ryger under grænsen for, hvornår det offentlige stopper med at inddrive gæld. Disse familier kommer altså til at stå med et månedligt rådighedsbeløb, som er lavere, end hvad det offentlige vurderer er et minimumsbeløb at leve for.

af analysechef **Jonas Schytz Juul** &
chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl**

5. oktober 2016

Analysens hovedkonklusioner

- Det kan være svært at vurdere, hvad der er et retfærdigt minimumsbeløb at leve for. I forbindelse med en såkaldt "betalingsevnevurdering" opererer SKAT med et konkret beløb for, hvad det koster at opretholde en beskeden levestandard. Dette beløb er 6.020 kr. for en enlig og 10.210 kr. for et par uden børn. Disse beløb skal som udgangspunkt friholdes ved inddrivelse af offentlig gæld.
- Med det nye kontanthjælpsloft og 225-timersreglen falder enlige kontanthjælpsmodtagere uden børn under grænsen for gældsinddrivelse uanset størrelsen på boligudgifter. Enlige forsørgere falder under grænsen for gældsinddrivelse, hvis de har boligudgifter på 6.000 kr. eller mere.
- Med det nye kontanthjælpsloft og 225-timersreglen falder ægtepar (både uden børn og med et barn på 5 år), hvor begge er på kontanthjælp, under grænsen for gældsinddrivelse.

Kontakt

Chefanalytiker

Mie Dalskov Pihl

Tlf. 33 55 77 20

Mobil 26 20 40 36

md@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

Tlf. 33 55 77 16

Mobil 28 68 34 60

ss@ae.dk

Kontanthjælpsmodtagere sendes under grænsen for gældsinddrivelse

Den 1. oktober træder regeringens nye kontanthjælpsloft i kraft sammen med 225-timersreglen, som betyder, at kontanthjælpsmodtagere skal arbejde mindst 225 timer i løbet af et år for ikke at blive skåret i fx boligstøtten. Læs mere om kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen i boks 1.

Boks 1. Kontanthjælpsloft og 225-timersregel

Kontanthjælpsloftet er en begrænsning af, hvor mange penge man kan få i fx boligstøtte, særlig støtte, barselstillæg, mv., når man er på kontanthjælp. Hvad beløbsgrænsen præcist er – altså hvornår man rammer kontanthjælpsloftet – afhænger af bolig- og familiesituationen for den enkelte kontanthjælpsfamilie.

225-reglen er et krav om, at en person, som har modtaget kontanthjælp i sammenlagt et år, skal have arbejdet i et almindeligt job i mindst 225 timer inden for de seneste 12 måneder. Ellers bliver der skåret i deres støtte. Ugiftede personer på SU eller integrationsydelse og personer med meget begrænset arbejdsevne er undtaget fra 225-timers reglen. Hvad 225-timers reglen betyder i de enkelte kontanthjælpsfamilier kan ses af figur 4B, 6B og 8B.

Generelt gælder det, at jo større ens boligudgifter er, og jo flere børn man har, des mere mister man som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen.

Kontanthjælpsloftet betyder en nedsættelse af det månedlige rådighedsbeløb for mange kontanthjælpsfamilier. Flere familier vil opleve reduktioner på op imod 20-30 pct., og flere tusinde vil ryge under fattigdomsgrænsen. Regeringens argument for kontanthjælpsloftet er, at der skal være større forskel på at være på overførsler og i job, og at kontanthjælpsmodtagere stadig har et pænt rådighedsbeløb at leve for hver måned.

Det kan være svært at vurdere, hvad der er et retfærdigt minimumsbeløb at leve for. I skattevæsenet har man imidlertid et sådan mål. Det er nemlig vedtaget ved lov, at det offentlige skal foretage en økonomisk vurdering af den enkeltes mulighed for at tilbagebetale gæld, en såkaldt "betalingsevnevurdering", og at den enkelte skal have et vist rådighedsbeløb tilbage at leve for, som skal friholdes fra gældsinddrivelse. Efter samme princip som i Retsplejeloven skal der nemlig "efterlades tilstrækkeligt til at opretholde en beskeden husførelse og levelfod" (Retsplejeloven, § 509).

Det danske skattevæsen vurderer altså folks *betalingsevne* og opererer således med en fast grænse for, hvad der er et minimumsbeløb at leve for. Grænsen for, hvornår man vurderes at kunne betale gæld tilbage, er i 2016:

- 6.020 kr. om måneden for en voksen
- 10.210 kr. om måneden for et par

Har man børn, lægges der yderligere 1.640 kr. oveni beløbet, hvis barnet er 0-1 år; 2.100 kr. hvis barnet er 2-6 år, og 3.020 hvis barnet er 7-17 år.¹

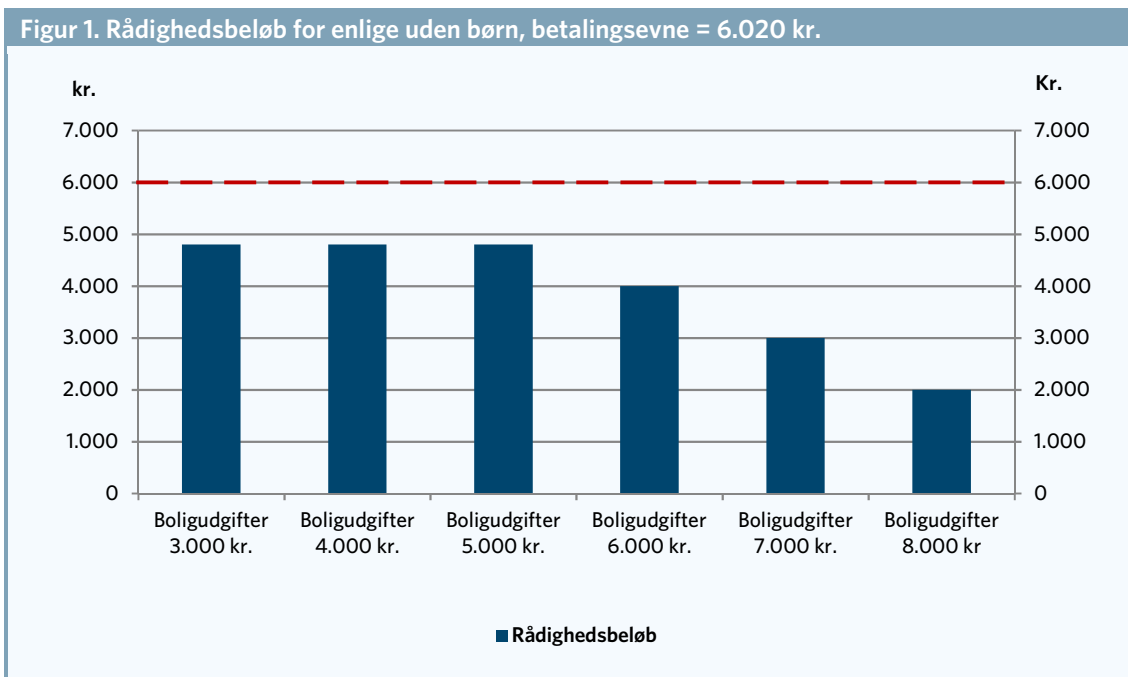
Disse rådighedsbeløb skal altså friholdes, hvis en familie har gæld. Hver en krone, en familie har til rådighed ud over disse beløbsgrænsen, kan det offentlige opkræve i gældsafbetaling. Det er værd at bemærke, at de friholdte rådighedsbeløb skal dække fornødne leveomkostninger, herunder også betaling af indbo- og ulykkesforsikring, mad, tøj samt udgifter til internet og egen transport².

Der er flere kontanthjælpsmodtagere, der i dag har et rådighedsbeløb, som er lavere end grænsen for gældsinddrivelse. Med det nye kontanthjælpsloft og 225-timereglen vil mange familier blive sendt under

¹ Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg, spg. 41, d. 25. februar 2016.

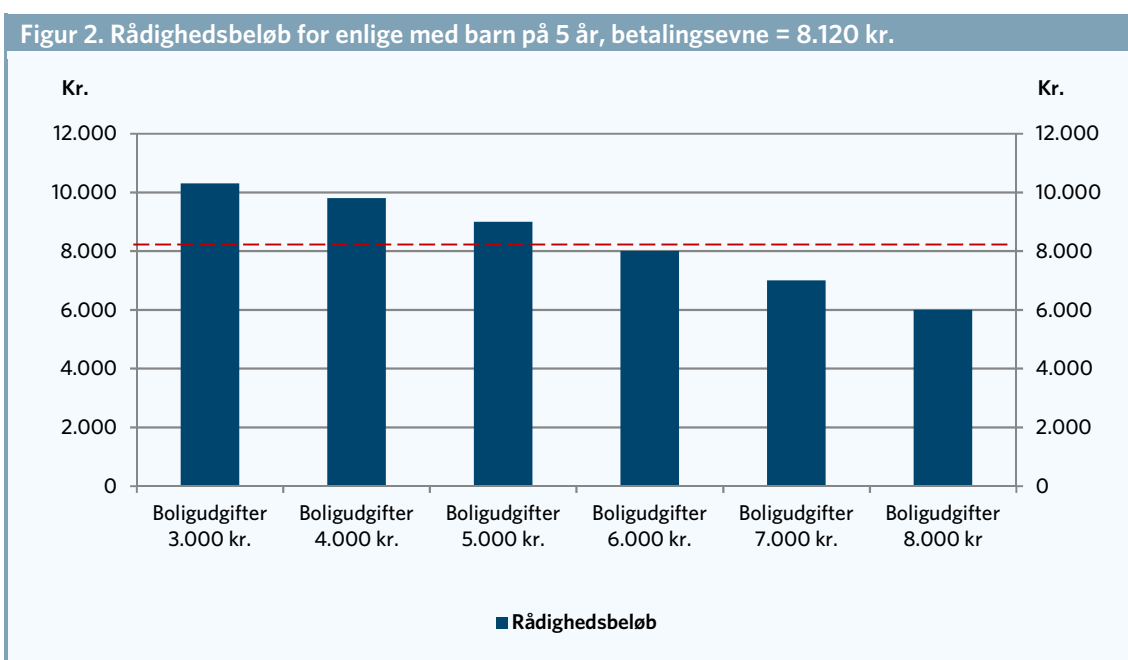
² <http://www.gaeld.com/204/betalingssevne>

grænsen – heraf flere med børn. Figur 1 viser rådighedsbeløbene som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen for enlige uden børn. Den røde streg angiver det rådighedsbeløb til leveomkostninger, som det offentlige skal friholde ved inddrivelse af gæld. Som det fremgår, har alle enlige uden børn, der rammes af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, et rådighedsbeløb, der er mindre end det mindstebeløb til leveomkostninger, som SKAT opererer med.

Kilde: AE pba. Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg, spg. 41, d. 25. februar 2016.

Figur 2 viser rådighedsbeløbene som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen for enlige med et barn på 5 år. Her ses det, at kontanthjælpsmodtagere, der har boligudgifter på 6.000 kr. eller mere, falder under grænsen for gældsinddrivelse.

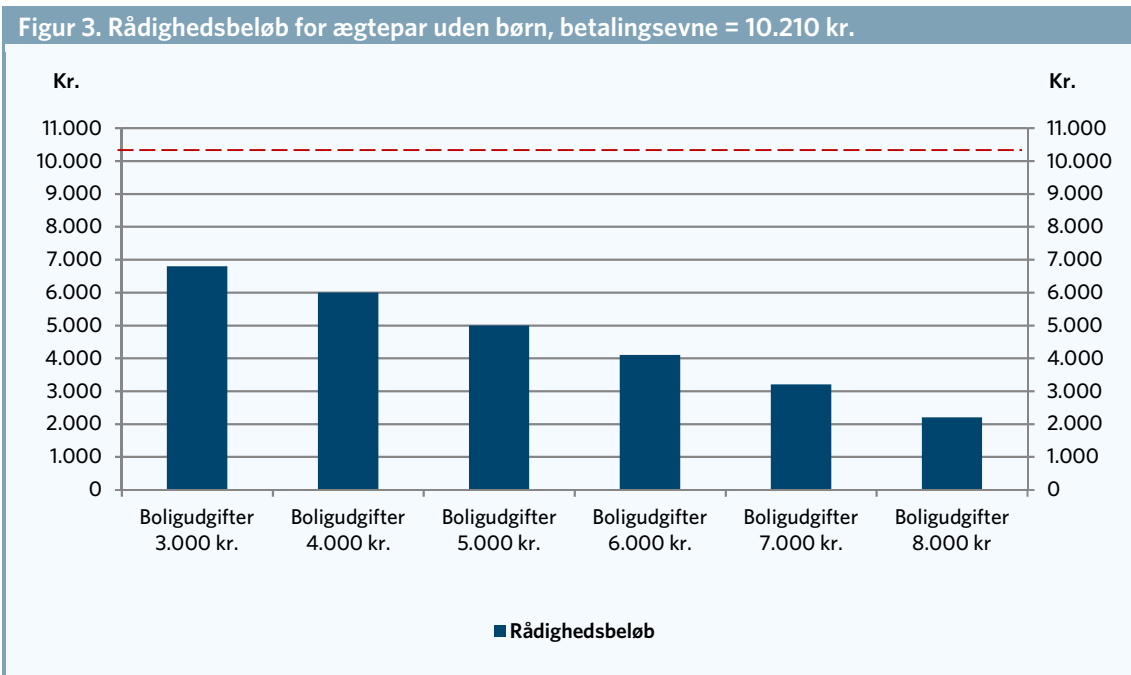

Kilde: AE pba. Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg, spg. 41, d. 25. februar 2016.

Disse familier står altså tilbage med et beløb, der er lavere, end hvad det offentlige vurderer er et minimum for at kunne "opretholde en beskeden husførelse og levefod".

Alle ægtepar, hvor begge er på kontanthjælp, ryger under grænsen for gældsinddrivelse

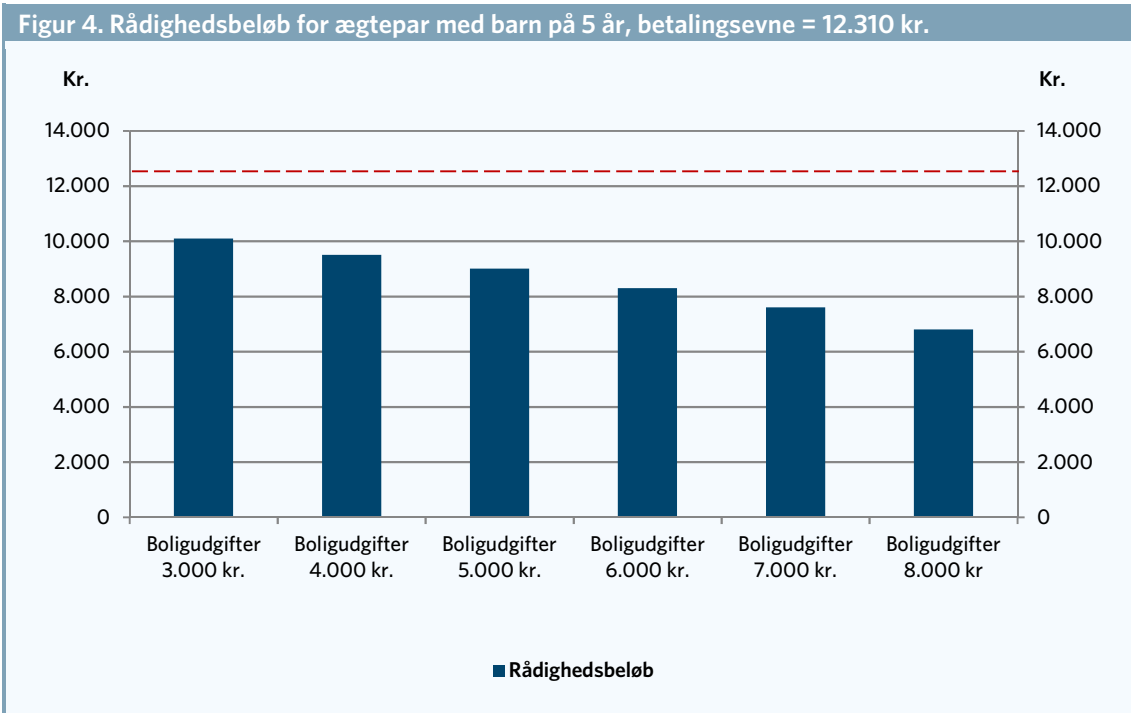
Figur 3 viser det månedlige rådighedsbeløb for ægtepar uden børn, hvor begge ægtefæller er på kontanthjælp, der rammes af det nye kontanthjælpsloft og kravet om 225 timers arbejde om året. Som det ses, ryger alle ægtepar uden børn på kontanthjælp et godt stykke under grænsen for gældsinddrivelse. Før kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen var det kun ægtepar uden børn og med boligudgifter på 8.000 kr. om måneden eller mere, der faldt under grænsen.

Anm.: Figuren viser ægtepar uden børn. Begge ægtefæller er på kontanthjælp. Samlevende uden børn bliver ikke ramt lige så hårdt som ægtepar uden børn af de nye regler. Samlevende uden børn falder under grænsen for gældsinddrivelse ved boligudgifter på 6.000 kr. eller mere.
 Kilde: AE pba. Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg, spg. 41, d. 25. februar 2016.

Figur 4 viser rådighedsbeløbene for ægtepar med et barn på 5 år med forskellige boligudgifter. Før loftet og 225-timersreglen lå alle ægtepar med et barn over grænsen for, hvornår det offentlige ikke indkræver gæld. Som det ses af figur 4, så er det ikke længere tilfældet fra 1. oktober, hvor det nye kontanthjælpsloft træder i kraft.

Alle ægtepar med et barn på 5 år, der rammes af loft og 225-timersregel, står tilbage med et rådighedsbeløb, der er lavere end de offentligt fastsatte rådighedsbeløb, der som minimum skal friholdes ved gældsinddrivelse. Et ægtepar med et 5-årigt barn og boligudgifter for 6.000 kr. om måneden, vil efter de nye regler have et månedligt rådighedsbeløb på 8.300 kr. Det er ca. 4.000 kr. lavere, end hvad det offentlige vurderer er et minimumsbeløb at leve for.

Anm.: Figuren viser ægtepar med et barn på 5 år. Begge ægtefæller er på kontanthjælp. Samlevende med børn bliver ikke ramt lige så hårdt som ægtepar med børn af de nye regler. Samlevende med et barn på 5 år falder under grænsen for gældsinddrivelse ved boligudgifter på 8.000 kr. eller mere.

Kilde: AE pba. Beskæftigelsesministeriets svar til Folketingets Beskæftigelsesudvalg, spg. 41, d. 25. februar 2016.

Som det ses, falder alle ægtepar – både med et barn på 5 år eller ingen børn – på kontanthjælp under grænsen for, hvornår det offentlige skal stoppe med at inddrive gæld. Selv om mange familier som følge af kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen står tilbage med et månedligt rådighedsbeløb, der er lavere end den officielle grænse for rådighedsbeløb, der skal friholdes fra gældsinddrivelse, så kan de godt risikere at modtage gældsopkrævninger alligevel. I praksis er det nemlig ikke altid, at betalingsevnevurderingen foreligger. Men sikkert er det, at disse familier får et rådighedsbeløb, som er lavere end det beløb, det offentlige opererer efter som et minimum for, hvad man skal bruge for at kunne opretholde en beskeden husførelse og levefod.